

"Wierd Duk laat als enige de zwijgende meerderheid aan het woord."
- Johan Derksen

Wierd Duk in NEDERLAND

BLAUWBURG WAL

WIERD DUK IN NEDERLAND

WIERD DUK IN NEDERLAND

Reportages uit een land op drift

Wierd Duk

ISBN 9789461853301

Ook verkrijgbaar als eBook

1e druk december 2022

Vormgeving: Eric Jan van Dorp

Redactie: Andy Arnts

Omslagfoto: Rias Immink

Een uitgave van:

Uitgeverij Blauwburgwal, Amsterdam

info@blauwburgwal.nl

www.blauwburgwal.nl

Copyright©2022 Wierd Duk / De Telegraaf

Copyright©2022 Uitgeverij Blauwburgwal (deze uitgave)

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd in welke vorm dan ook zonder uitdrukkelijke en schriftelijke toestemming van de uitgever.

Wierd Duk in NEDERLAND

Reportages uit een land op drift

UITGEVERIJ BLAUWBURG WAL

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord - Reizen door het land van Rutte.....	9
‘Wij zijn geen slachtoffers’	15
‘God, waar ben je nou?’	18
Het verdriet van Groningen.....	21
‘Omarm het tegengeluid’	24
Na Covid kwam de klap.....	27
Gebroken door de sloophamer.....	30
‘Gevoel van onvrijheid’	33
Ademen op het platteland	36
Terug naar het midden	39
Academische tirades tegen conservatieven.....	42
Worstelen met statushouders.....	45
Tragedie op de gasbel.....	48
‘Vechten voor het platteland’.....	51
Protest in de volkswijk.....	54
‘Wanneer is het genoeg?’	57
Ontheemd in eigen land	60
Klem in de verzorgingsstaat.....	63
In verzet tegen woke.....	66
‘Fortuyn was wél duidelijk’	69
Oude luister voor nieuwe generatie	72
‘Kozakken kwamen als bevrijders’	75
Aanslag op de middenklasse	78
Warm welkom vluchtelingen	81
Droevige Russische lente	84
‘Dogma’s bespreken, taboes doorbreken’.....	87
Humoristen in virustijd.....	90
Wat verbindt ons na corona?	93
Nieuwe ‘ijzeren ruggengraat’	97
‘De tevreden regeren’	100
‘Schilderswijk was het afvoerputje’.....	104
Klussen tegen de woningnood.....	107
‘Stress en paniek onder jongeren’	110

‘Kind geeft doel aan leven’	113
‘Overheid moet terug naar regio’	116
Met elkaar in ‘schuilkerk’	119
Leven van 40 euro per week.....	123
‘Woke heeft plaat voor z’n kop’	126
‘Iedereen graaft zich in’	129
Vervreemd van eigen achterban	132
‘Wij geven tegengas’	135
‘We hebben ons laten meesleuren’	141
‘Biologie kun je niet ontkennen’	144
‘Er is ook een VVD ná Rutte’	148
Onrust aan de Friese Wadden	152
‘Tijd voor een nieuw verhaal’	155
‘Hoe kun je zo over mensen praten?’	158
‘Ineens een Marokkaanse in het dorp’	161
‘Hier krijg je alle kansen’.....	164
Polder tegen techreuzen	167
‘Moeten liegen is een hel’	171
‘Q bood wél antwoorden’.....	174
‘Randstad krijgt alle geld en aandacht’	177
‘Laat ouders goede voorbeeld geven’.....	180
‘In dit land krijg je kansen’	183
‘Terug naar de gemeenschap’	186
Een ode aan ‘het klootjesvolk’.....	189
‘Nederlander zijn is een emotie’	192
‘Leren van elkaars gebruiken’	195
‘Wegens woningnood woon ik nog bij mijn ex’	198
Hopen op een nieuw Nederlands jodendom.....	201
Goed voor elkaar!	204
‘In volksfeesten schuilt altijd gevaar’	208
‘Een ongemakkelijke waarheid’	211
‘Toekomst is niet Ot en Sien’.....	214
‘Uiteindelijk ben jij de sjaak’	217
‘Wijk moet geen doorgangshuis worden’	220
‘We leven bij de dag’	223
‘De angst voor de overheid gaat niet weg’	226
Einde van een herdersgeslacht.....	229

‘Veel duidelijker zijn over onze cultuur’	232
‘Als rechtse transgender sta je best alleen’	235
‘Nadenken bij elke stap die je zet’	238
‘Stop met ons als moslim te zien’	241
Het verdriet van Zoutkamp.....	244
Strijders voor het bos	246
‘Wie wil hier nog wonen?’	249
‘Ze ondermijnen de democratie’.....	252
Jacht op het Pauwenvolk.....	255
‘Hoe kom ik aan geld voor verduurzaming?’	258
Vriendschap en liefde in tijden van Twitter	261
Nooit meer leven zonder angst.....	265
‘We zijn onwijze mazzelaars’	268
Vechten tegen de krimp.....	271
Vechten voor een plek.....	274
‘Onze kinderen worden Nederlanders’	277
Gegijzeld door het gas.....	281
Gestruikeld over hoofddoek	284
‘Een moderne inquisitie’	287
‘Dit is Friesland, ons land’	290
Zorgen over Europa	294
‘Voor ons komt niemand op’	297
‘Multicultuur is geen feestje’.....	300
‘Gevraagd: linkse populistten’	303
Lokroep uit het Oosten.....	306
Altijd op de vlucht	309
Buiten de lijnen kleuren	312
Terug naar verguisd Den Helder	315
Gevlucht, maar niet veilig	318
Er dreigt altijd gevaar	321
Verboden multiculturele liefde.....	324
Opstand onder VVD'ers	327
‘De kloof is nog dieper dan ik dacht’	330
Nawoord	336

VOORWOORD

Reizen door het land van Rutte

Nederland in de nadagen van Mark Rutte, de man zonder visie, is een land op drift. Grote aantallen burgers voelen zich ontheemd, of erger, zij voelen zich letterlijk bedreigd in hun bestaan, zoals de boeren en de vissers. Er is sprake van vergaande polarisatie, die vooral zichtbaar is op sociale media, waar men elkaar - van links tot rechts - met kennelijk genoegen uitmaakt voor rotte vis.

Het vertrouwen in de politiek is laag: minder dan de helft van de kiezers heeft nog geloof in het probleemoplossend vermogen van regering en Tweede Kamer. Steevast wordt bij het zoeken naar redenen voor dit afkalvende vertrouwen verwezen naar de crises die onze samenleving de afgelopen jaren hebben geraakt: van de toeslagenaffaire en de afhandeling van de bevingsschade in de provincie Groningen tot de - met name in de landelijke gebieden - breed gedragen onvrede over het stikstofbeleid, de energiecrisis en de problemen waar de hoge inflatie huishoudens voor stelt. Veel mensen hebben het financieel zwaar: het aantal Nederlanders dat elke maand maar net kan rondkomen steeg van 35 procent in 2021 naar 43 procent in 2022.

Doorheen al deze kwesties speelt de telkens opflakkerende vraag naar de identiteit van Nederland: wie zijn wij? De aanhoudende en massale immigratie, met name ook uit niet-westerse landen, heeft van Nederland een multi-etnische en multi-religieuze samenleving gemaakt, waarin het vinden van consensus over heikele thema's niet langer vanzelfsprekend is. Er woedt bovendien een heuse, uit de Verenigde Staten overgewaaide, cultuuroorlog waarin luidruchtige activisten uit minderheidsgroepen niet enkel het woord opeisen, maar

tevens ‘witte’ Nederlanders, die generiek ‘racistisch’ zouden zijn, het spreekrecht willen ontzeggen.

De ‘woke’-ideologie en de daarmee gepaard gaande ‘cancel-cultuur’ heeft in snel tempo bezitgenomen van het hoger onderwijs, politiek, bestuur, delen van het bedrijfsleven, cultuur en media. Wat begon met een aanval door een kleine groep ‘antiracisten’ op de figuur van Zwarte Piet, manifesteert zich inmiddels onder de modieuze paraplu-termen ‘diversiteit’ en ‘inclusiviteit’ als een stille revolutie binnen tal van publieke instituties.

Al deze ontwikkelingen hebben tot gevolg dat een grote groep Nederlanders in de loop der jaren is ‘afgehaakt’. Historicus René Cuperus en electoraal-geograaf Josse de Voogd brachten die buitenstaanders, wier belangen politiek nauwelijks worden vertegenwoordigd, in kaart in hun *Atlas van Afgehaakt Nederland*.

Het zijn met name ouderen en lager- en middelbaar opgeleiden, met verschillende etnische achtergronden, die zich niet herkennen in het verhaal van de hoogopgeleide bestuurselite. Josse de Voogd: “Je vindt die mensen niet alleen bij de onderklasse in de stedelijke achterstandswijken of op het platteland van Oost-Groningen, wat het gangbare beeld is. Maar juist ook onder de kwetsbare lagere middengroepen in middelgrote gemeenten als Helmond, Almelo of Roosendaal.” Dit zijn de kiezers van wat de twee onderzoekers de ‘buitenstaander-partijen’ noemen: van PVV en FvD tot BBB, SP en DENK.

Vijf jaar geleden besloot ik, daartoe in staat gesteld door hoofdredacteur Paul Jansen van De Telegraaf, om wekelijks het land in te trekken, van Groningen tot de Randstad en Limburg, op zoek naar de verhalen van ‘gewone’ Nederlanders. Wat speelt zich wérkelijk af in ons land, was de vraag die ik mij daarbij stelde. Die verhalen worden sindsdien op de donderdagen gepubliceerd, onder de rubrieksnaam *In Nederland*.

Ik keek in zekere zin met de blik van een buitenstaander naar Nederland en de Nederlanders. Bijna twintig jaar was ik werkzaam geweest in het buitenland, eerst in de voormalige Sovjet-Unie, waar ik een imperium ten onder zag gaan; daarna in Duitsland, dat sinds 2015 worstelt met de instroom en de integratie van honderdduizenden vreemdelingen. Merkels ‘Wir schaffen das’ had voor de gewone

man en voor de Duitse verzorgingsstaat grote consequenties.

Ik was teruggekeerd naar Nederland in de overtuiging dat men hier, in tegenstelling tot in Rusland, waar in de jaren '90 in de straten van Moskou een korte burgeroorlog werd uitgevochten, altijd zou terugkeren tot die typisch Nederlandse consensus. Maar daarvan bleek, tot mijn aanvankelijke verbazing, geen sprake (meer): in ons land woedt tot de dag van vandaag een loopgravenoorlog, die tijdens de jaren van de pandemie in volle omvang zichtbaar werd.

Tijdens die corona-periode werd ook duidelijk hoe weinig er nodig is voor de media om de kant van de macht te kiezen. Bijna alle kranten, talkshows en nieuwsrubrieken - op een enkele kritische uitzondering na - ondersteunden het narratief van kabinet en RIVM inzake Covid. Critici van het regeringsbeleid - onder hen ook erkende academici - werden gemarginaliseerd en verdacht gemaakt en in het ergste geval weggezet als 'wappies' (toegegeven: er liepen ook vreemde vogels mee onder de betogers tegen de corona-maatregelen).

Ik ergerde mij aan de eenzijdige berichtgeving en wilde in mijn reportages ook een stem geven aan de buitenstaanders, over wie door hoogopgeleiden vaak op een denigrerende manier wordt gesproken en die, als ze al in de media opduiken, niet zelden verdacht worden gemaakt en worden geïntimideerd: omdat ze overheidsbeleid niet klakkeloos volgen, omdat ze er behoudende opvattingen op na houden - bijvoorbeeld over transgenderisme of abortus - omdat ze Nederlandse tradities koesteren, omdat ze zich minder eloquent uitdrukken, omdat ze vlees eten, graag auto rijden en vuurwerk afsteken, kortom, omdat zij zich verzetten tegen het 'agressieve beschavingsoffensief van de hoger opgeleiden tegen hun levensstijl' (dixit René Cuperus).

Die zoektocht naar het hart van Nederland begon eind 2017 rond het moment dat de Friese ondernemster Jenny Douwes een video-oproep deed aan haar streekgenoten om te demonstreren tegen de komst van de actiegroep Kick Out Zwarte Piet (KOZP) naar Dokkum. Daar zou dat jaar de nationale intocht van Sinterklaas plaatshebben. Douwes vreesde voor de veiligheid van de kinderen op de route als er rellen zouden uitbreken - wat niet ondenkbaar was.

Haar oproep leidde tot de blokkade van de A7 door een grote groep 'blokkeerfriezen', die nationaal grote aandacht trok en die de

Friese actievoerders op een reusachtig aantal steunbetuigingen uit het hele land - naast felle kritiek - kwam te staan. Met het beeld van die vastberaden Friezen, die bussen vol anti-Zwarte Piet activisten tegenhielden bij Joure, stond de cultuuroorlog in Nederland in één klap op ieders netvlies.

Dit boek, waarin verhalen zijn opgenomen die ik de afgelopen vijf jaar schreef voor De Telegraaf, eindigt met een gesprek met Jenny Douwes, die onder meer terugblijkt op haar aandeel in de snelwegblokkade, waarvoor zij werd veroordeeld tot een taakstraf van 90 uur. Zij richt zich tegenwoordig, naast haar bedrijfsactiviteiten, hoofdzakelijk op de bescherming en promotie van de Friese taal en van Fries cultureel erfgoed. Net als veel andere inwoners van de landelijke gebieden - de *somewheres*, die hechten aan hun wortels en die zich het meest thuis voelen in hun lokale gemeenschap - heeft Douwes zich grotendeels teruggetrokken in eigen kring. Van daaruit volgt zij met verbazing en soms met verbijstering de ontwikkelingen in een land dat ingrijpende veranderingen doormaakt - alleen al fysiek, gelet op het enorme aantal windmolens dat het landschap inmiddels ontsiert - en dat voor veel Nederlanders nagenoeg onherkenbaar dreigt te worden.

Die drastische veranderingen worden geïnitieerd en aangejaagd door de *anywheres*: de hoogopgeleide (meest) randstedelingen, die in dit land kabinet na kabinet de dienst uitmaken, die niet alleen Nederland maar de wereld beschouwen als hun thuis en voor wie landsgrenzen relikwieën zijn uit een donker - want 'nationalistisch' - verleden.

In dit boek hoop ik die veranderingen in kaart te brengen en mede een gezicht te geven aan de vele Nederlanders die zich ontheemd voelen in eigen land en wier zorgen slecht doordringen tot het Binnenhof en het Mediapark, de machtsbolwerken van de *anywheres*. Die Nederlanders passen zich aan, zo goed en zo kwaad als het gaat: aan de veranderde omstandigheden en aan de kennelijke eisen van de tijd. Maar onder de oppervlakte broeit bij hen de weerstand.

DANK

Mijn dank gaat uit naar de hoofdredactie van De Telegraaf, die het mij mogelijk maakt om wekelijks een blik op weer een ander deel van Nederland te werpen, en naar de fotografen die mij hierbij begeleiden, in het bijzonder Rias Immink en René Bouwman. Dank ook aan de vormgevers en eindredacteuren, die telkens weer in staat blijken om mijn te lange teksten tóch fraai over de pagina te verdelen.

Bovenal gaat mijn dank uit naar al die mensen, die bereid waren en zijn om met mij te spreken en die daarmee niet zelden het risico lopen om binnen de eigen familie-, kennissen- en werkkring te worden bekritiseerd - of zelfs beschimpt en buitengesloten - om de opvattingen die zij met mij delen. Zij zijn het die dit boek mogelijk maken.

Zij zijn met velen, vaak worden zij slecht gehoord of niet begrepen. Aan hen draag ik dit boek op.

* * * * *

‘Wij zijn geen slachtoffers’

Kun je als ‘mens van kleur’ pleiten voor meer aandacht voor het Nederlandse slavernijverleden, zonder te polariseren? “Waarom zou ik herstelbetalingen moeten krijgen?”

Caïssa Schotborg (44) leefde lang tussen twee werelden: de Cariben en Nederland. “Ik ben op m’n 17e naar Nederland gekomen om te studeren. Daarna terug naar Aruba, waar ik weer dertien jaar heb gewoond. Maar ik had heimwee, miste de vrijheid en het individualisme in Nederland.” Nu leeft en werkt ze - als ambulante begeleider - al weer enkele jaren in Groningen.

Caïssa volgt het debat over het Nederlandse slavernijverleden - met de vraag om excuses (en herstelbetalingen) - en verbaasde zich over de eis van het Landelijk Platform Slavernijverleden om aan iedere nazaat van ‘tot slaaf gemaakten’ veertigduizend euro toe te kennen. ‘Ik schaam me plaatsvervangend dood voor mijn voorouders voor dit soort mensen’, schreef Caïssa op sociale media.

Waarom? “Ik vind het onethisch om over de rug van onze voorouders - ook onder die van mij waren slaven - geld te eisen. Ik heb zelf toch geen negatieve gevolgen ondervonden van de slavernij? Geef dat geld uit aan educatie, op school, in een slavernijmuseum.”

Officiële excuses door de Nederlandse staat vindt Caïssa, die een mix is van zwart en blank, wel zinvol. “Als je begrip wilt tonen voor elkaar en op gelijke voet verder wilt, dan is dat belangrijk. Kijk hoe Mandela het heeft gedaan, zijn verzoeningspogingen in Zuid-Afrika kunnen een voorbeeld zijn.”

Zoals Caïssa Schotborg denken meer gematigde ‘Nederlanders van kleur’. Zij voelen weinig verwantschap met het radicalisme van veel zwarte activisten. “Zoals Sylvana Simons het aanpakt, dat geschreeuw, dat werkt averechts”, zegt Rafi Blom (43) uit Druten. “Ik herken mijzelf daar niet in. Ik denk dan: jullie doen net alsof het hier Amerika is of Zuid-Afrika, terwijl, er is geen toleranter land dan Nederland.”

Rafi's zus Naomi (37) valt haar bij: "Die activisten zijn een klein groepje, maar doordat ze zo hard schreeuwen lijkt het net alsof alle donkere mensen zo denken."

De zussen kwamen als adoptiekinderen vanuit Haïti naar Nederland. Rafi: "We zijn, als nazaten van slaven, letterlijk gered van de hongerdood." Misschien is hun beeld van ons land daarom zo positief? Rafi: "De kritiek op Nederlanders doet mij pijn. Overal waar ik hier heb gewoond ben ik door blanken liefdevol opgevangen. Natuurlijk komt discriminatie voor, maar Nederland is geen racistisch land." Naomi, die werkt als tandartsassistente: "Ik maak grappen over dat vermeende racisme en trakteer op m'n werk op negerzoenen als ik jarig ben. Of als mensen iets kwijt zijn, zeg ik schuld bewust: 'Euh...'. Meestal liggen ze dan dubbel."

Rafi, die lang als stewardess werkte, voelt zich vaak meer gediscrimineerd door donkere mensen dan door blanken. "Ik ben in hun ogen te wit, te mager, m'n kont is niet groot genoeg, ik praat 'te wit', we hebben *white privilege* want onze ouders zijn wit, mijn man is wit en daarom roepen ze 'kun je niet iemand van je eigen kleur vinden?'" Naomi, lachend: "Ik was op vakantie op Curaçao waar de schoonmaakster, die een lichtere huidskleur had dan ik, mij begon te commanderen. Als je donkerder bent, redeneren zij, ben je automatisch ondergeschikt. Haha, nota bene in mijn hotelkamer!"

Dit soort nuances ontgaan blanken vaak, en ze komen zwarte activisten, die 'blanken' generiek aanwijzen als 'schuldig', niet goed uit. Rafi: "Daarom ben ik ook wantrouwend over die slavernij-excuses. Hoe oprecht en gemeend is zo'n excuus? Wordt het niet afgedwongen?"

Ook bij de Amsterdamse dansleraar en auteur Henk Bakboord (61), van Creools-joods-Chinese afkomst, roept de vraag om excuses en herstelbetalingen vragen op. "Wie mag zich in 2022 nog een nazaat noemen en wie gaat dat bepalen? De eis van individuele herstelbetalingen lijkt mij volkomen onuitvoerbaar." Excuses vindt hij wel op z'n plaats want dat Nederlandse slavernijverleden is natuurlijk onbetwistbaar een schandvlek. Bakboord, die op z'n 6e uit Suriname naar Nederland kwam: "Eerlijk: ik heb zelf ook een tijd rondgelopen met anti-Hollandse sentimenten, puur vanuit frustratie want de Nederlanders waren berucht als de meest meedogenloze slavenhouders. Maar het waren ook de blanken die de slavernij afschaften."

In zijn jongere jaren werd Bakboord, die naam maakte als een van de eerste breakdancers van Nederland, regelmatig geconfron-

teerd met racisme: “Kankerneger, rot op naar je land!’ kreeg ik dan te horen. Of mensen die aan m’n haar gingen zitten. Het was echt spitsroeden lopen. Wat dat betreft is er hier enorm veel veranderd, het begrip is nu zoveel groter. Dat is wel hoopgevend. Dat is ook te danken aan die activisten: wij zijn en blijven hier, dit zijn wij.”

Alleen excuses voor de slavernij vindt Bakboord onvoldoende. Hij sluit zich aan bij Caïssa Schotborg. “Een slavernijmuseum, zou er moeten komen, waar Nederland de hand in eigen boezem steekt, en beter onderwijs over het slavernijverleden, met nieuw lesmateriaal. De inzet moet zijn: wat kunnen we doen om te voorkomen dat zoiets ooit weer gebeurt?”

Dan moet ook de huidige polarisatie stoppen, vindt Caïssa Schotborg. “We horen juist nader tot elkaar te komen. Ik ben niet opgevoed met haat naar blanken toe, of met het bewustzijn dat wij anders zouden zijn wegens onze huidskleur. In onze familie telt alleen: wie is een goed mens? De slachtofferrol die veel donkere mensen aanmen helpt totaal niet.”

Dat zijn ook Rafi en Naomi roerend met haar eens. Naomi: “Je wordt in die rol gedrukt. Ik was bij de aankomst van Sinterklaas en vóelde het ongemak om me heen. ‘Het is toch wat hé, dat met Zwarte Piet?’ zei iemand.” Rafi Blom: “Wij zijn geen slachtoffer. Het zegt toch genoeg dat de slavernij ooit door blanken is afgeschaft? Dat laat zien dat verandering mogelijk is. Is dat niet mooi?”

Gepubliceerd: 24-11-2022